

Кобеля-Звір М.Я.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики
Львівського торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5627-9408>*

Звір Ю.В.

*здобувач кафедри підприємництва, торгівлі та логістики
Львівського торговельно-економічного університету*

Kobelia-Zvir Mariana

*Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics
Lviv University of Trade and Economics*

Zvir Yurii

*Postgraduate at the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics
Lviv University of Trade and Economics*

ГРАНТИ ПРОЕКТУ USAID «ЕКОНОМІЧНА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ» ДЛЯ ЛОГІСТИКИ ТА ЕКСПОРТУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація. У статті досліджено перспективи Проекту USAID «Економічна підтримка України», що реалізується компанією DAI Global, LLC завдяки фінансовій допомозі Агентства США з міжнародного розвитку. Продемонстровано: ініціатива підтримує грантовими інструментами українські підприємства та організації, які реалізують проекти у сфері логістики та експорту. Наголошено: сума гранту на один проект становить від 25 000 до 500 000 дол. Гранти можуть бути надані на конкурсній основі: окремим компаніям, асоціаціям або виробникам логістичного обладнання в сфері сільського господарства; агентствам маркетингового аналізу, організаторам бізнес-заходів; асоціаціям, неурядовим організаціям, консалтинговим компаніям, постачальникам послуг із навчання; державним структурам, наприклад митним органам; науково-дослідним та освітнім установам. У статті продемонстровано основні цілі проекту, а саме: розбудова експортного та логістичного потенціалу сільського господарства з наголосом на торгівлі зерном; покращення експортної інфраструктури, технологій та процесів уздовж західних кордонів України. У дослідженні продемонстровано переваги Проекту USAID «Економічна підтримка України»: на грантове фінансування можуть претендувати не лише ті суб'єкти господарювання, які вже мають хорошу грантову історію, але й ті, які ще ніколи не користувалися грантовими ресурсами; гранти програми можна використати на широкий спектр видів діяльності задля реалізації двох основних цілей та запланованих проміжних цілей проекту. У дослідженні запропоновано ряд рекомендацій для організацій-заявників, які розробляють проект, планують проектні заходи та готують грантову заявку на участь у конкурсному відборі проектів. Підсумовано: очікуваними наслідками реалізації підтриманих грантовими інструментами Проекту USAID «Економічна підтримка України» ініціатив можуть бути значне підвищення експортного потенціалу, оптимізація та модернізація роботи логістичних компаній, а також підвищення показників ефективності роботи західних пунктів пропуску та митниць України, країн ЄС та Молдови.

Ключові слова: гранти, гранти USAID, Проект USAID, логістика, експорт, можливості програми, вимоги програми.

Вступ та постановка проблеми. Війна в Україні створила безпрецедентні виклики для логістичної та експортної сфер. Бомбардування та обстріли призвели до значних пошкоджень доріг, залізничних колій, мостів, портів і складських приміщень. Це суттєво ускладнює перевезення товарів як усередині країни, так і за її межі. Морські порти, через які проходила велика частина українського експорту, були заблоковані або захоплені, що призвело до різкого скорочення можливостей для експорту сільськогосподарської продукції, металів та інших товарів. Воєнні дії підвищили ризики для всіх учасників логістичного ланцюга, включаючи

перевізників, страхові компанії та експортерів. Це призвело до збільшення витрат на перевезення та страхування вантажів. Через руйнування інфраструктури та блокування портів виникла необхідність у пошуку альтернативних маршрутів для розміщення товарів. Це вимагає часу і ресурсів, а також призводить до гальмування у поставках. Через зміни у маршрутах та збільшення навантаження на прикордонні пункти пропуску виникають значні черги та затримки, що ускладнює та уповільнює експорт товарів. Війна вплинула на здатність українських експортерів зберігати і розширювати свої ринки збуту. Деякі міжнародні партнери можуть бути зму-

шені шукати альтернативних постачальників через непередбачуваність поставок із України. Військові дії спричинили мобілізацію великої частини чоловічого населення, що призвело до дефіциту робочої сили в логістичному секторі. Крім того, ресурси, які використовувалися би для відновлення та розвитку логістичної інфраструктури, спрямовуються на оборону та гуманітарну допомогу. Зміни у міжнародній політиці та введення санкцій також впливають на особливості експорту, ускладнюючи доступ до певних ринків та фінансових ресурсів [1; 3]. Незважаючи на ці виклики, Україна активно шукає шляхи вирішення проблем. Важливою є міжнародна підтримка у вигляді технічної допомоги загалом та грантів зокрема. Навесні 2024 року Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) актуалізувало грантову складову Проекту «Економічна підтримка України» на підсилення логістики та експорту [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

З початком повномасштабного вторгнення увага ряду вітчизняних науковців прикута до аграрної сфери. Проблеми і напрямки її розвитку в умовах війни, а також питання логістики та експорту досліджували Г.Л. Вербицька, Х.О. Патицька, В.А. Витоптова, Г.М. Завадських та ін. [1–3; 10].

Х.О. Патицька наголошувала: «Проблеми організації експорту сільськогосподарської продукції є актуальними передовсім для забезпечення стабільного функціонування великих агровиробників. Натомість менш вразливими є малі виробники сільськогосподарської продукції» [10].

Г.М. Завадських відзначає як одну з ключових проблем у сфері логістики відсутність сталих логістичних ланцюжків, що могли забезпечувати необхідні об'єми експорту. Через це гравці аграрного ринку почали пропрацьовувати нові маршрути у максимально оперативному режимі [3].

В.А. Витоптова зазначала: протягом 2022–2023 років максимальний вплив на прибутки від реалізації продукції сільського господарства мали логістика експорту та значне підвищення цін на ПММ та інші матеріально-технічні ресурси [1].

Суттєву підтримку Україні для зміцнення аграрної сфери в умовах війни надає Агентство США з міжнародного розвитку через Проект AGRI, тому його інструменти фінансової допомоги досліджують ряд науковців, серед яких: Т. Добрунік, О. Кузнецова, О. Дудукалова, Г. Матвієнко, Ю.В. Звір та ін. [5–7; 9].

Водночас поза увагою вчених залишилася грантова складова Проекту USAID «Економічна підтримка України», який надає фінансування для сфери логістики та експорту в умовах війни.

Метою статті є аналіз грантових можливостей ініціативи USAID «Економічна підтримка України» для проектів із логістики та експорту в умовах війни; а також дослідження специфіки участі організацій-заявників у грантовому конкурсі проекту; на цій основі доцільне формування рекомендацій для тих, хто хоче підготувати якісну та конкурентоспроможну проектну пропозицію та отримати грант.

Результати дослідження. Україна прагне забезпечити своє майбутнє після повномасштабної війни, розв'язаної Росією, і готова прискорити розвиток як суверенна, незалежна, демократична та процвітаюча держава. Це вимагає динамічного та інклюзивного економічного відновлення. Завдяки партнерству з урядом та активному залученню приватного сектору Проекти USAID підтримують економічне зростання та стійкість нашої країни з 2018 року. Після жорстокого вторгнення Росії в лютому 2022 року та подальшої окупації частини території USAID змістив фокус своєї діяльності зі сходу України на пріоритети розвитку всієї країни відповідно до її нагальних потреб в удосконаленні експортної логістики та інфраструктури [8].

Як зазначено в річному програмному запиті, Проект USAID «Економічна підтримка України» допомагає досягти двох важливих цілей економічного відновлення: розбудова експортного та логістичного потенціалу сільського господарства з наголосом на торгівлі зерном; покращення експортної інфраструктури, технологій та процесів уздовж західних кордонів України. Реалізовує ініціативу компанія DAI Global, LLC завдяки фінансовій підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) [4].

Варто зазначити, що проект надає підтримку Україні через грантові інструменти, які можуть бути надані на конкурсній основі: окремим компаніям, асоціаціям або виробникам логістичного обладнання в сфері сільського господарства; агентствам маркетингового аналізу, організаторам бізнес-заходів; асоціаціям, неурядовим організаціям, консалтинговим компаніям, постачальникам послуг із навчання; державним структурам, наприклад митним органам; науково-дослідним та освітнім установам. Значною перевагою є те, що Проект USAID наполегливо заохочує подання заявок новими потенційними партнерами [8].

Грантовою програмою передбачено, що заявники, які планують працювати на досягнення Цілі № 1, а саме «Посилення логістичного та експортного потенціалу агросектору, це сприяє досягненню цілей ініціативи USAID «AGRI-Україна», повинні досягти принаймні однієї з проміжних цілей, серед яких:

1. Вдосконалення логістичними компаніями, що працюють в агросекторі, своїх знань щодо передового міжнародного досвіду торгівлі зерном, його продажу та маркетингу, розвиток та розширення експортних продажів на нові ринки (наприклад, ЄС, Північної Африки).

2. Співфінансування логістичного обладнання у сфері сільського господарства, на яке існує значний попит.

3. Підвищення кваліфікації та вдосконалення навичок наявного та майбутнього персоналу логістичних компаній, які працюють в агросекторі, з використання транспортного, логістичного та лабораторного обладнання для експорту зернових культур [8].

Заявники, які подають свої заявки відповідно до Цілі №2, а саме «Посилення спроможності обробки експортних вантажів у пунктах перетину кордону», повинні вказати, які саме проміжні цілі будуть досягнуті за їхнім грантом, та визначити види діяльності, які можуть бути профінансовані:

1. Вдосконалення процесу в пунктах пропуску, що призведе до посилення експортного потенціалу.

2. Покращення транскордонного співробітництва між Митною службою України та митними органами на кордоні ЄС та Молдови [4].

Значною перевагою програми є можливість використання її грантів на широкий спектр видів діяльності, серед яких:

– Технічна допомога, спрямована на вдосконалення знань та досвіду логістичних компаній, що працюють в агросекторі.

– Заходи, спрямовані на зміцнення ринкових зв'язків із покупцями в Європі та Північній Африці, а також організація експортно-орієнтованих бізнес-заходів: візитів та виставок для виходу на нові ринки.

– Підтримка певних виробників обладнання в Україні з метою збільшення обсягів продажу логістичного обладнання у сфері сільського господарства.

– Розроблення та впровадження навчальних програм, спрямованих на підвищення кваліфікації та покращення навичок фахівців із використання агротранспортного, логістичного та лабораторного обладнання.

– Забезпечення навчальних закладів профтехосвіти або тренінгових центрів тренажерами для роботи на обладнанні з транспортування, навантаження, розвантаження та перевалки зерна.

– Покращення навичок працівників лабораторій, пов'язаних із експортом зернових.

– Складання мапи процесів у пунктах пропуску, оцінювання, виявлення перешкод, а також підготовка та впровадження рекомендацій щодо вдосконалення у партнерстві з Державною митною службою.

– Проведення аналізу адміністративних перешкод на шляху експорту та підготовка плану дій із їх подолання.

– Вимірювання та кількісне оцінювання впливу заходів із поліпшення.

– Організація та проведення спільних конференцій, зустрічей із обміну досвідом для покращення транскордонного співробітництва між митницями України, країн ЄС та Молдови.

– Виявлення проблемних питань у співпраці між митницями України, країн ЄС та Молдови.

– Покращення матеріально-технічної бази митниць шляхом забезпечення їх обладнанням, пов'язаним із опрацюванням експорту [8].

Сума грантового фінансування ініціативи USAID «Економічна підтримка України» для одного проекту становить від 25 000 до 500 000 дол. США.

Відмінною особливістю є те, що грантоотримувачі здатні отримати допомогу у негрошовій формі, як-от обладнання, що сприятиме збільшенню

експорту, з наголосом на сільськогосподарських товарах або стратегічному імпорті через дунайські морські порти [4].

На думку експертів, після впровадження грантів Проекту USAID «Економічна підтримка України» для логістичних компаній, що реалізується в межах Цілі №1, можна очікувати таких результатів: збільшення обсягів та вартості експорту сільськогосподарської продукції; підвищення вартості залучених інвестицій приватного сектору; покращення інтеграції та гармонізації з ЄС; підвищення кваліфікації працівників логістичних компаній, які працюють в агросекторі; отримання учнями професійно-технічних навчальних закладів навичок роботи з обладнанням у сфері агрологістики; налагодження/покращення співпраці між приватним сектором та закладами профтехосвіти; отримання працівниками лабораторій нових навичок роботи з новим обладнанням; застосування керівниками середньої ланки логістичних компаній, які працюють в агросекторі, нових знань та досвіду для підвищення ефективності й збільшення обсягів торгівлі зерном; створення нових та кращих робочих місць у логістичних компаніях, які працюють в агросекторі, та експортній галузі тощо.

Варто наголосити на тому, що в результаті реалізації профінансованих Проектом USAID «Економічна підтримка України» ініціатив підвищаться показники ефективності роботи пунктів пропуску України, країн ЄС та Молдови, як-от:

– Скоротиться час на опрацювання експортних вантажів, що вимірюється кількістю опрацьованих експортних вантажівок за день.

– Вдосконаляться та оптимізуються процеси у пунктах пропуску (скорочення тривалості, збільшення пропускної спроможності або інші якісні показники). Відбудеться зменшення залізничних, автомобільних та портових перешкод для експорту та вдосконалення процесів, що вимірюється кількістю людей, які скористалися перевагами, та кількістю пунктів пропуску, покращення роботи яких підтверджено.

– Покращаться процеси врегулювання проблем та комунікації між митницями України, країн ЄС та Молдови.

– Збільшиться обмін інформацією та даними між митницями.

– З'являться нові та кращі можливості працевлаштування на пунктах пропуску.

Проаналізувавши інформацію в програмних документах, ми сформуваємо ряд рекомендацій для організацій-заявників, які хочуть скористатися грантом ініціативи USAID «Економічна підтримка України».

Отже, у процесі розробки проекту, плануванні проектних активностей та підготовці документації на грантовий конкурс варто:

1. Планувати види діяльності з орієнтацією на жінок і молодь, а також на розширення можливостей для постраждалих від конфлікту осіб та осіб з інвалідністю.

2. Продемонструвати компетентність, необхідну для досягнення результатів, зазначених у заявці. Проект USAID оцінюватиме якість та ймовірність реалізації заявки з погляду ефективності запропонованого технічного підходу (тобто, наскільки обґрунтовано можна очікувати, що запропонований технічний підхід призведе до бажаних результатів), адекватності запропонованої методології, інноваційності та заходів із досягнення цілей проекту.

3. Описати свій минулий досвід із виконання запропонованої або аналогічної діяльності.

4. Продемонструвати, як саме запропонована діяльність стане фінансово самодостатньою або як за потреби залучатимуться інші джерела фінансування для підтримки діяльності після завершення гранту за сприяння Проекту USAID. Ініціатива USAID враховуватиме внесок заявника або його партнерів, які не є державними установами США, у загальний проект.

5. Запланувати проектні активності не більше ніж на 12 місяців.

6. Продемонструвати свої зобов'язання щодо залучення до участі в грантовій програмі своїх партнерів та інших учасників.

7. Врахувати в бюджеті проекту власний внесок. Він може бути наданий готівкою, товарами чи послугами.

8. Надати підтвердження того, що кошти відповідно до запиту є обґрунтованими та будуть використані ефективно з економічного погляду.

9. Продемонструвати наявність надійної системи фінансового контролю та моніторингу для ведення систем та записів, що підлягають аудиту.

10. Підготувати проектну пропозицію, що містить технічну заявку, опис бюджету, детальний бюджет проекту, підписані копії засвідчень, гарантій, інших заяв реципієнта, реєстраційні документи.

За умови дотримання заявниками усіх критеріїв прийнятності грантового Проекту USAID «Економічна підтримка України», формальних вимог до аплікаційної заявки та розробки проектної пропозиції за рекомендаціями запропоновані проекти мають шанси бути підтриманими та профінансованими грантодавцем.

Висновки. Аналіз Проекту USAID «Економічна підтримка України», що реалізується компанією DAI Global, LLC завдяки фінансовій підтримці Агентства США з міжнародного розвитку, продемонстрував: він надає гранти для проектів із логістики та експорту. Фінансування у розмірі від 25 000 до 500 000 дол. можуть отримати українські організації на діяльність задля розбудови експортного та логістичного потенціалу сільського господарства з акцентом на торгівлі зерном; а також на покращення експортної інфраструктури, технологій та процесів уздовж західних кордонів України.

Очікуваними наслідками реалізації підтриманих грантовими інструментами Проекту USAID «Економічна підтримка України» ініціатив можуть бути значне підвищення експортного потенціалу України, оптимізація та модернізація роботи логістичних компаній, а також підвищення показників ефективності роботи західних пунктів пропуску та митниць України, країн ЄС та Молдови. Подальші наші розвідки будуть стосуватися оцінки результативності й ефективності окремих профінансованих Проектом USAID «Економічна підтримка України» ініціатив.

Список використаних джерел:

1. Витоптова В.А. Дослідження стану та проблем сільського господарства України в умовах воєнного часу. *Аграрні інновації*. 2024. № 23. С. 210–213. URL: <http://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/575> (дата звернення: 25.05.2024).
2. Вербицька Г.Л. Проблеми вітчизняних експортерів в умовах воєнного часу. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19. Т. 1. С. 167–176. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6901> (дата звернення: 02.05.2024).
3. Завадських Г.М. Проблеми аграрного сектора України в умовах війни. *Вклад наукових інвестицій у розвиток агропромислового комплексу в умовах обмеженого ресурсного забезпечення та флуктуацій клімату*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і спеціалістів (16-17 березня 2023 р.). Дніпро: ДУ ІЗК НААН, 2023. С. 187–189. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/16758> (дата звернення: 07.05.2024).
4. До 500 000 дол. – грантовий конкурс «Будуємо майбутнє української логістики та експорту» USAID. *Центр розвитку «ЧАС ЗМІН»*. URL: <https://chaszmin.com.ua/do-500-000-dol-grantovyj-konkurs-buduyemo-majbutnye-ukrayinskoj-logistyky-ta-eksportu-usaid/> (дата звернення: 08.05.2024).
5. Кобеля-Звір М.Я., Звір Ю.В. Грантова допомога експортно орієнтованим підприємствам від «Програми USAID з аграрного і сільського розвитку (АГРО)» в умовах війни. *Український економічний часопис*. 2024. № 4. С. 15–19. URL: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/334> (дата звернення: 22.05.2024).
6. Кобеля-Звір М. Я. Міжнародна технічна допомога «Програма USAID з аграрного і сільського розвитку (АГРО)» в умовах війни. *Вісник ШНАУ. Економіка і менеджмент*. 2023. № 3 (95). С. 26–33. URL: <https://snaujournal.com.ua/index.php/journal/article/view/298> (дата звернення: 17.05.2024).
7. Дудукалова О., Матвієнко Г. Пільгове кредитування сільськогосподарських виробників як основа сталого економічного розвитку та інтеграції України у спільну аграрну політику ЄС. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2852> (дата звернення: 24.05.2024).
8. Будуємо майбутнє української логістики та експорту. USAID. URL: <https://era-ukraine.org.ua/grants/> (дата звернення: 28.05.2024).

9. Добрунік Т., Кузнецова О. Проблеми і напрямки розвитку аграрного сектору України в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1619> (дата звернення: 11.05.2024).
10. Патицька Х.О. Проблеми розвитку сільського господарства в умовах війни в Україні: порушення ланцюгів створення доданої вартості та системи логістики. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 2-3 березня 2023 року: збірник наукових праць. Вінниця : ВНТУ, 2023. С. 205–207. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52183/2/zbir2023.pdf#page=206> (дата звернення: 16.05.2024).

References:

1. Vytoptova V. A. (2024) Doslidzhennia stanu ta problem sil'skoho hospodarstva Ukrainy v umovakh voiennoho chasu [Study of the state and problems of agriculture in Ukraine in wartime conditions], *Ahrarni innovatsii*, no. 23, pp. 210–213. Available at: <http://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/575> (accessed May 25, 2024).
2. Verbyts'ka H. L. (2023) Problemy vitchyznianskykh eksporteriv v umovakh voiennoho chasu [Problems of domestic exporters in wartime conditions]. *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, is. 19, vol. 1, pp. 167–176. Available at: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6901> (accessed May 2, 2024).
3. Zavads'kykh H. M. (March 16–17, 2023) Problemy ahrarnoho sektora Ukrainy v umovakh vijny [Problems of the agricultural sector of Ukraine in the conditions of war]. *Vklad naukovykh investytsij u rozvytok ahropromyslovoho kompleksu v umovakh obmezhenoho resursnoho zabezpechennia ta fluktuatsij klimatu* : materialy Mizhnarodnoi naukovykh-praktychnoi internet-konferentsii molodykh uchenykh i spetsialistiv. Dnipro : DU IZK NAAN, pp. 187–189. Available at: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/16758> (accessed May 7, 2024).
4. Do 500 000 dol. – hrantovyj konkurs «Buduiemo majbutnie ukrains'koi lohistyky ta eksportu» USAID. [Up to 500,000 dollars. – grant competition «Building the future of Ukrainian logistics and export» USAID]. *Tsentr rozvytku «ChAS ZMIN»*. Available at: <https://chaszmin.com.ua/do-500-000-dol-grantovyj-konkurs-buduyemo-majbutnye-ukrayinskoyi-logistyky-ta-eksportu-usaid/> (accessed May 8, 2024).
5. Kobelia-Zvir M. Ya., Zvir Yu. V. (2024) Hrantova dopomoha eksportno oriientovanim pidpriemstvam vid «Prohramy USAID z ahrarnoho i sil'skoho rozvytku (AHRO)» v umovakh vijny [Grant assistance to export-oriented enterprises from the «USAID Program for Agrarian and Rural Development (AGRO)» in wartime conditions]. *Ukrains'kyj ekonomichnyj chasopys*, no. 4, pp. 15–19. Available at: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/334> (accessed May 22, 2024).
6. Kobelia-Zvir M. Ya. (2023) Mizhnarodna tekhnichna dopomoha «Prohrama USAID z ahrarnoho i sil'skoho rozvytku (AHRO)» v umovakh vijny [International technical assistance «USAID Program for Agrarian and Rural Development (AGRO)» in conditions of war]. *Visnyk SNAU. Ekonomika i menedzhment*, no. 3 (95), pp. 26–33. Available at: <https://snajournal.com.ua/index.php/journal/article/view/298> (accessed May 17, 2024).
7. Dudukalova O., Matviienko H. (2023) Pil'bove kredytvannia sil'skohospodars'kykh vyrobnykiv iak osnova staloho ekonomichnoho rozvytku ta intehratsii Ukrainy u spil'nu ahrarnu polityku YeS [Preferential lending to agricultural producers as a basis for sustainable economic development and integration of Ukraine into the common agricultural policy of the EU]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, no. 55. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2852> (accessed May 24, 2024).
8. Buduiemo majbutnie ukrains'koi lohistyky ta eksportu [We are building the future of Ukrainian logistics and exports]. *USAID*. Available at: <https://era-ukraine.org.ua/grants/> (accessed May 28, 2024).
9. Dobrunik T., Kuznietsova O. (2022) Problemy i napriamky rozvytku ahrarnoho sektora Ukrainy v umovakh ekonomichnoi nestabil'nosti [Problems and directions of development of the agricultural sector of Ukraine in conditions of economic instability]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, no. 42. Available at: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1619> (accessed May 11, 2024).
10. Patyts'ka Kh. O. (March 2-3, 2023) Problemy rozvytku sil'skoho hospodarstva v umovakh vijny v Ukraini: porushennia lantsiuhiv stvorennia dodanoi vartosti ta systemy lohistyky [Problems of the development of agriculture in the conditions of war in Ukraine: disruption of chains of creation of added value and the logistics system]. *Suchasni tendentsii rozvytku finansovykh ta innovatsijno-investytsijnykh protsesiv v Ukraini* : materialy VI Mizhnarodnoi naukovykh-praktychnoi konferentsii: zbirnyk naukovykh prats'. Vinnytsia: VNTU, pp. 205–207. Available at: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52183/2/zbir2023.pdf#page=206> (accessed May 16, 2024).

GRANTS FROM THE USAID ECONOMIC SUPPORT FOR UKRAINE PROJECT FOR LOGISTICS AND EXPORTS IN TIMES OF WAR

Summary. The article analyzes the grant opportunities of the USAID Economic Support for Ukraine Project, which is implemented in Ukraine by DAI Global, LLC with the financial support of the United States Agency for International Development. Demonstrated: The project supports Ukrainian enterprises and organizations implementing projects in the field of logistics and exports with grant instruments. Emphasized: The amount of the grant for one project is from \$25,000 to \$500,000. Grants can be awarded on a competitive basis to: individual companies, associations, or manufacturers of logistics equipment in the field of agriculture; marketing analysis agencies, business event organizers; associations, non-governmental organizations, consulting companies, training providers; government agencies, such as customs authorities; research and educational institutions. The article demonstrates

the main objectives of the Project, namely: building agricultural export and logistics capacity, with a focus on grain trade; and improving export infrastructure, technologies and processes along Ukraine's western borders. The study demonstrates the advantages of the USAID Economic Support for Ukraine Project: grant funding is available not only to those businesses that already have a good grant history, but also to those that have never used grant resources; Program grants can be used for a wide range of activities to achieve the two main objectives and planned intermediate objectives of the project. The study offers a number of recommendations for applicant organizations that develop a project, plan project activities, and prepare a grant application for participation in the competitive selection of projects. To summarize: the expected results of the implementation of the USAID Economic Support for Ukraine Project grant instruments may include a significant increase in Ukraine's export potential, optimization and modernization of logistics companies, as well as an increase in the efficiency of the western border crossing points and customs of Ukraine, the EU and Moldova.

Key words: grants, USAID grants, USAID Project, logistics, exports, program opportunities, program requirements.